

Fakta

- Spontan abort eller graviditetstab er en mistet graviditet før graviditetsuge 22+0
- Gentagne graviditetstab defineres som mindst tre på hinanden følgende graviditetstab før graviditetsuge 12, eller mindst to efter at der er konstateret normale forhold ved nakkefoldskanning
- Stor psykisk påvirkning, en stor dansk undersøgelse, har vist, at stress og moderat til svær depression er hyppigere i denne gruppe sammenlignet med andre kvinder, der forsøger at få børn

Årsager til graviditetstab

- Der er intet, der tyder på, at stress og depression fører til graviditetstab, men derimod er det en konsekvens af graviditetstabene
- Kvindens alder og antal tidligere tab er de mest betydende faktorer for chancen for at få et barn
- Rygning, alkohol, anomalier i livmoderen, kromsomanomalier hos parret, forstyrrelser i blodstørkning, i hormon- eller immunsystemet er kendte risikofaktorer

Undersøgelser

- Undersøgelserne består af grundig sygehistorie, undersøgelse af livmoderen og blodprøver på kvinden samt kromosomundersøgelse af parret
- En stor del af parrene vil trods grundig udredning have uforklarede gentagne graviditetstab. I denne gruppe spiller kvindens immunsystem en vigtig rolle

Behandling

- Behandlingen rettes mod risikofaktorer og støtte i efterfølgende graviditeter, og der foregår megen forskning for at afdække årsager og behandlingsmuligheder

Hvad er gentagne graviditetstab (abortus habituais)?

Spontan abort eller graviditetstab betyder, at graviditeten går til grunde før udgangen af 22. graviditetsuge. Hvis man har haft tre eller flere graviditetstab i træk før uge 12, eller man har haft to eller flere tab efter normal nakkefoldskanning, kalder man det gentagne graviditetstab eller abortus habituais.

Graviditetstab er den hyppigste graviditetskomplikation. Mellem 25 og 30 % af alle par oplever, at en eller flere graviditeter ender i et tab.

25 % af de graviditeter, hvor kvinden er klar over, at hun er gravid, ender i et graviditetstab.

Hvad er symptomerne på gentagne graviditetstab?

Kvinder, der flere gange har mistet graviditeter, kender symptomerne. Det kan være ophør af graviditetssymptomer, blødning fra skeden og smerter i underlivet.

Hvilke symptomer skal du være særlig opmærksom på?

Du skal være særligt opmærksom, hvis du er gravid og får kraftig blødning og smerter.

Hvordan stilles diagnosen?

Diagnosen gentagne graviditetstab stilles, når du har haft tre eller flere graviditetstab i træk før uge 12 eller to eller flere tab efter normal nakkefoldskanning. Alle graviditeter, der er bekræftede, tæller med. Dvs. positiv urin- eller blodprøve, skanning hvor der er set graviditet, eller udskrabning eller opsamling af graviditetsvæv.

Hvad skyldes gentagne graviditetstab?

Der er mange årsager til, at en graviditet ender i et graviditetstab. Nogle skyldes sygdom hos fosteret, mens andre skyldes årsager hos forældrene. Årsager hos manden er meget sparsomt undersøgt. Hos par med gentagne graviditetstab er der en fejl i fostrets arveanlæg (kromosomer) hos ca. 40%. Forekomsten af kromosomfejl hos fosteret falder med antallet af graviditetstab, men stiger med kvindens alder.

Årsager hos parret kan være kromosomfejl (de såkaldte balancerede, der er uden symptomer, men kan nedarves, og ubalancerede hvor de ikke er forenelige med liv). Livstilsfaktorer hos både manden og kvinden kan have betydning, hvorfor det anbefales at have normalt BMI, at undgå rygning og kun indtage moderate mængder alkohol.

Hos kvinder kan der være årsager i form af forandringer i livmoderen eller forstyrrelser i blodstørkningen, hormon og immunsystemet.

Er gentagne graviditetstab arveligt?

Der er en øget forekomst af graviditetstab blandt mødre og søstre til kvinder med gentagne graviditetstab.

Hvorfor får nogle kvinder gentagne graviditetstab?

Der er mange risikofaktorer for gentagne graviditetstab. Der er også mange par, hvor man ikke finder risikofaktorer. Selv om der påvises en mulig årsag, er det ikke sikkert, at der findes en effektiv behandling.

Misdannelse af livmoderen

Misdannelser i livmoderen kan øge risikoen for graviditetstab. Det kan dreje sig om en skillevæg i livmoderen eller fibromer (muskelknuder) under livmoderslimhinden.

Livmoderen kan undersøges med ultralydsskanning. Undersøgelsen kan suppleres med vandskanning, hvor der indføres lidt sterilt saltvand i livmoderen. Eller man kan lave en kikkertundersøgelse.

Kromosomforandringer

Hvis fosterets kromosomer er unormale, er det et godt tegn. Det tyder på, at graviditetstabet er en tilfældighed. Er der normale kromosomer hos fostret, er der større risiko for en anden årsag til tabet.

Kromosomerne hos parret undersøges ved en blodprøve. Hos ca. 5 % af mænd/kvinder med gentagne graviditetstab har to kromosomstykker byttet plads - det kalder man en translokation. Det kan medføre graviditetstab i op til 50 % af parrets graviditeter. Hvis man finder dette, vil man henvise til genetisk rådgivning, og fertilitetsbehandling med ægsortering er en mulig behandling.

Hormonforstyrrelser

Stofskifteproblemer kan være en medvirkende årsag - dette undersøges med en blodprøve. Desuden kan der ved mistanke om andre hormonforstyrrelser undersøges for disse.

Immunologiske forhold

Ved en graviditet skal en kvindes immunsystem acceptere fosteret, som jo har en anden vævstype end hende. Det er en kompliceret proces, som vi stadig kun forstår delvist. Hvis immunsystemet er for aktivt, kan det føre til afstødning af fosteret.

Kvinder med gentagne graviditetstab har oftere særlige antistoffer i blodet end kvinder, der har fået børn uden problemer. Nogle mener, at disse antistoffer kan medføre graviditetstab ved at skade moderkagen. Andre mener, at antistofferne blot er et symptom på, at disse kvinder har et dårligt reguleret og aggressivt immunsystem.

Det er vanskeligt at måle immunsystemet, men hvis man påviser autoantistoffer i en blodprøve, kan man følge op med andre undersøgelser.

Blodets størkningsevne

Nogle ændringer i blodets størkning har betydning for gentagne graviditetstab. Hvis disse konstateres, behandles der med blodfortyndende medicin i næste graviditet.

Livsstil

Rygning, overdrevent alkoholindtag og overvægt hos både manden og kvinden kan øge risikoen for graviditetstab. Der er en generel bekymring for, at stress kan føre til et graviditetstab. Der er ingen dokumentation for dette - derimod er det en velbeskrevet konsekvens af mange graviditetstab.

Hvordan undersøger man for gentagne graviditetstab?

Ved den første konsultation forsøger lægen sammen med jer og ved hjælp af tidligere journaler at få et overblik over, hvordan de tidligere graviditeter er forløbet. Det kan være en ret kompliceret affære. Derfor er det en god idé, at I forinden forsøger at skrive oplysninger om tidligere graviditeter ned:

- datoer
- hvor langt var du henne i graviditeten
- hvad var behandlingen

Lægen indsamler også oplysninger om jeres helbredstilstand og spørger til arvelige sygdomme i jeres nærmeste familie.

Efter 3 graviditetstab i træk før uge 12 eller to efter normal nakkefoldsskanning kan I henvises til udredning og eventuel behandling.

Ud fra undersøgelse af livmoderen og en række blodprøver samt jeres forhistorie og alder kan lægen give et rimeligt skøn for, at næste graviditet går godt uden behandling. Dette kan være en stor hjælp, når I skal overveje, om I tør forsøge ny graviditet, samt om I skal tage imod udredning og eventuelle behandlingstilbud, som koster tid og kræfter og kan have bivirkninger.

Hvordan behandler man gentagne graviditetstab?

Behandlingen retter sig mod mulige årsager fundet ved udredningen. Der er desværre en gruppe patienter, hvor der ikke påvises en mulig forklaring. Her kan man tilbyde deltagelse i undersøgelser i et forsøg på afklaring af årsager og behandlingsmuligheder. Det er vist at være vigtigt både for at øge chancen for fødsel og for at reducere stress hos parret, at de følges tæt i en efterfølgende graviditet.

Hvad kan jeg selv gøre?

Der er ikke meget, du selv kan gøre for at forhindre gentagne graviditetstab. Du kan sørge for at undgå skadelige påvirkninger som rygning, alkohol og overvægt - og sørge for at du er velbehandlet, hvis du har sygdomme.

Hvordan er langtidsudsigterne?

Langtidsudsigterne afhænger af:

- antallet af graviditetstab du har haft
- antallet af fødsler du har haft
- din alder
- Andre faktorer er rygning, alkohol, overvægt og eventuelle kroniske sygdomme

Hvor hyppigt er gentagne graviditetstab?

2-5 % af alle kvinder oplever tre eller flere graviditetstab i træk. I disse tilfælde taler man om abortus habitus eller gentagne graviditetstab. Heldigvis lykkes det for mere end 70% af par med gentagne graviditetstab at få et barn.

Rev.3/2021 PC, igen 3/ 2024